

Werkplan Heselenberg 22 april 2017

De Heselenberg is een van de laatste groeiplaatsen van de zeldzame Duitse brem in Nederland. Volgens de Flora van Nederland (2005) is Duitse brem - *Genista germanica* - ernstig bedreigd (Rode Lijst: Ernstig bedreigd). Daarom doen we er alles aan om deze soort hier te behouden.

De Heselenberg is in feite een soort leemkuil. Leem is relatief voedselrijk en veel planten groeien prima en snel op leem. De grootste bedreiging van het voortbestaan van Duitse brem is de concurrentie met andere plantensoorten.

De grootste concurrent van de Duitse brem is hier braam. Eenmaal gevestigd overwoekert braam in snel tempo grote oppervlaktes door het maken van lage zijscheuten die wortelschieten zodra ze ergens de grond raken.

Twee andere soorten die zich gemakkelijk vestigen vanuit zaden afkomstig uit de directe omgeving zijn Robinia (ook wel Acacia genoemd) en Ratelpopulier.

Duitse brem heeft relatief veel licht nodig om uit te groeien tot grote exemplaren die bloeien en zaden produceren. Daarom is er recentelijk een aantal bomen gerooid die aan de zuidkant (zonkant) van het terreintje stonden. Doordat er meer licht bij kan komen is echter ook het gras harder gaan groeien waardoor met name de kleine, jonge exemplaren van Duitse brem het moeilijk krijgen.

Actieplan:

Al met al is er genoeg te doen om ervoor te zorgen dat Duitse brem zich kan handhaven en er zelfs weer een flinke populatie kan ontstaan met planten van allerlei leeftijden:

1. Opsporen en markeren (met paaltjes) van jonge en oude exemplaren van Duitse brem om te voorkomen dat ze onder de voet worden gelopen tijdens de opschoningswerkzaamheden
2. Verwijderen van braam door uitsteken en afvoeren van gehele planten
3. Verwijderen van jonge exemplaren van Robinia, Ratelpopulier (en Grove den en Berk)
4. Verwijderen van gras- en bladmassa door middel van harken
5. Verwijderen van oudere en grotere exemplaren van Robinia, Ratelpopulier (en Grove den en Berk) aan de rand van het terrein

Voorstel

Iedereen zet met paaltjes een 'eigen terreintje' af waarbinnen alle exemplaren van Duitse brem worden gemarkeerd. Vervolgens worden alle ongewenste plantensoorten verwijderd, inclusief zoveel mogelijk gras- en bladmateriaal. Deze wijze van tuinieren biedt uiteindelijk het beste resultaat en de beste standplaatsomstandigheden voor de Duitse brem.

Zaagblad

Behalve de Duitse brem komen of kwamen er in de Heselenberg meer zeldzame plantensoorten voor. Een daarvan is Zaagblad - *Serratula tinctoria* - die hier vele jaren geleden verdwenen is. Volgens de Flora van Nederland (2005) is Zaagblad in Nederland voor het laatst waargenomen in 1977 (Rode Lijst: Verdwenen). Vanaf dit jaar wordt geprobeerd door middel van het inbrengen van zaden om deze soort terug te krijgen in dit terrein. Hiervoor zijn vijf locaties aangewezen die eerst zijn opgeschoond en vervolgens zijn ingezaaid met zaden van Zaagblad. Deze locaties worden regelmatig bezocht om te zien of er kieming optreedt en om de locaties vrij te houden van ongewenste plantensoorten. Voorlopig wordt uitgegaan van een onderzoekstraject van 10 jaar.

Grote bremraap

Een andere zeldzame soort die nog wel voorkomt in de Heselenberg is Grote bremraap - *Orobanche rapum-genistae* (Rode Lijst: Ernstig bedreigd). In 2016 zijn 11 exemplaren van Grote bremraap aangetroffen. Deze bremraapsoort parasiteert op Brem. Brem neemt de laatste jaren toe. De verwachting is dan ook dat Grote bremraap zal gaan toenemen. Probleem bij de waarneming is dat deze soort soms meerdere jaren achtereen geen bloemstengels maakt en daardoor niet kan worden waargenomen terwijl de soort nog wel aanwezig is.

